

Når hashtågerne letter - derfor kan medicinsk cannabis medføre ulykker og afhængighed

TORSDAG D. 12. APRIL 2018 KL. 17:00

Sundhedsminister Ellen Trane Nørby (V) besøger Møllerup Gods på Djursland for at se produktionen af hamp på godset. Foto: Henning Bagger/Scanpix

Af Bodil Abild Jespersen og Per Sjøgren

Berlingske bragte for nylig et nærmest krigsretorisk interview med Tina Horsted <<https://www.b.dk/nationalt/jeg-sidder-jo-ikke-herinde-og-behandler-1.500-patienter-med-cannabis-hvis-lortet>> , der præsenteres som speciallæge og smerteforsker, om medicinsk cannabis og den nye lovgivning, der fra 1. januar 2018 omfatter en fireårig forsøgsordning.

Via interviewets titel »Jeg sidder jo ikke herinde og behandler 1.500 patienter med cannabis, hvis lortet ikke virker« sender Tina Horsted et klart signal til læger og samfund. Hun priser cannabisprodukters effekter i høje toner og de

formastelige praktiserende læger, som advarer deres patienter mod afhængighed, stemples som fordomsfulde og dumme.

Artiklen fortsætter efter billedet

Bodil Abild Jespersen

Per Sjøgren

Interviewet er ikke just hæmmet af kritisk journalistik og Tina Horsted fremstilles som en uegennyttig moderne Jeanne d’Arc-type, der fra sin »kampvogn« konfronterer en »hvidkilet og skeptisk mur af praktiserende læger«.

Ved ganske få klik gennem de medicinske databaser kan man konstatere, at Tina Horsted ikke har publiceret et eneste videnskabeligt arbejde om hverken smerter eller cannabis - så vi tillader os at anfægte præsentationen af hende som »smerteforsker«. Men lad nu det være.

Vi er på trods af, at speciallægen tidligere i dagspressen har opfordret sine kolleger til »at bevæge sig fra det evidensbaserede mod lægekunsten igen«, overraskede over at nærværende interview er præget af, at speciallægen bekender sig til evidens og angiver mere specifikt, at cannabis har positive effekter på angst og depression.

Med relativt få klik i de medicinske databaser kan man dog meget skuffende konstatere, at de nyeste systematiske oversigtsartikler vedrørende cannabisprodukters effekt på angst og depression angiver, at evidens for og anbefaling af denne behandling ikke foreligger.

Vi ved fra en amerikansk rapport, der blev udgivet i 2017, at evidensen for langt de fleste effekter af cannabisprodukter generelt er dårligt undersøgt.

Selv når vi ser på hovedindikationen, kroniske smerter, som har været en bærende begrundelse for den nye lovgivning, er evidensen ringe, og undersøger man systematiske oversigtsartikler, der er publiceret siden den amerikanske rapport udkom, er der evidens for, at cannabisprodukterne har en smertestillende effekt, men der mangler sammenlignende studier med andre præparater og det er usikkert, om den smertestillende virkning kan opvejes af bivirkninger og komplikationer.

Især er der en skræmmende mangel på undersøgelser af langtidseffekter af cannabisbehandling - og her er det jo især intellektuelle forstyrrelser og afhængighed, der kommer i fokus.

Det store »befolkningsforsøg«, som den nye lovgivning har sat i gang, foregår på lavest tænkelige evidensniveau med stor risiko for ulykker og skader på befolkningen.

Risiko for afhængighed

De systematiske oversigtsartikler i de medicinske tidsskrifter er baseret på en grundig søgning efter relevante kliniske forsøg og en kvalitetsvurdering af de enkelte forsøg. En speciallæge, der driver en privat smerteklinik, bør være i stand til at læse og forstå disse evidensvurderinger.

Vi forstår de praktiserende lægers frygt for, at deres patienter kan udvikle afhængighed af cannabis. Vi har gennem de sidste 20-30 år haft et stigende morfika- og sovemedicinformbrug hos især kroniske smertepatienter i store dele af den vestlige verden.

Nogle patienter har naturligvis gavn af behandlingen, men i USA har der udviklet sig en sand morfika-epidemi af misbrug, social deroute, menneskelig ulykke og død.

Denne epidemi har været understøttet af en ukontrolleret medicinindustri og læger, der har været drevet af både idealistiske og økonomiske motiver. Kroniske smertepatienter og andre patienter med behov for lindring er sårbare og kan udvikle afhængighed.

Der eksisterer en lang række risikofaktorer for udvikling af misbrug, som blandt andet omfatter ung alder, personlighedsforstyrrelser, sociale og genetiske forhold, angst og depression samt brug af andre afhængighedsskabende stoffer. De praktiserende læger kender kun alt for godt disse misbrugere fra deres egen praksis.

Lanceringen af medicinsk cannabis og den nye lovgivning indeholder på mange måder de samme motiver og elementer, som den ukritiske lancering af morfika i sin tid gjorde.

Lighederne er utvivlsomt de kortsigtede økonomiske incitament, som påvirker regering, Landbrug og Fødevarer, forretningsfolk, herunder Klaus Riskjær, og en håndfuld speciallæger.

En betydelig forskel er, at den lovgivende forsamling i denne sag har ladet sig forføre af en populistisk bølge præget af tidsåndens legitimering af spin kombineret med ligegyldighed over for fakta og data.

Resultatet er, at det politiske system sandsynligvis har lukket munden på både Lægemiddelstyrelsen og Sundhedsstyrelsen, og bragt vores sundhedsvæsen i en helt uhørt situation. En situation, som ikke findes i de øvrige skandinaviske lande.

I 2015, da Lægemiddelstyrelsen af nordmændene blev spurgt, om de ville godkende cannabisplante-produkter var svaret, at produkterne ikke kunne anses for at være lægemidler og i øvrigt ikke opfyldte kravene til lægemidler.

Naturligvis er der patienter, der kan have gavn af cannabis og naturligvis er der patienter, der kan blive afhængige af cannabis og opleve bivirkninger. Desværre er rationelle, evidensbaserede videnskabelige argumenter og vurderinger druknet i »fake news«-strømmen – og desværre er misinformationen ikke blevet mindre af, at læger bidrager til den.

Mindre end tre år senere har Lægemiddelstyrelsen udsendt en vejledning til landets læger om, hvordan de kan ordinere cannabisplanten til deres patienter. Man har som bekendt et standpunkt til man tager et nyt.

Det store »befolkningsforsøg«, som den nye lovgivning har sat i gang, foregår på lavest tænkelige evidensniveau med stor risiko for ulykker og skader på befolkningen.

Selv om misbrug af cannabis har færre alvorlige komplikationer for brugerne end morfika, er misbrug altid forbundet med menneskelig tragedie, social og økonomisk ufare – ikke mindst fordi landets sundhedsudgifter på lidt længere sigt vil stige.

Ifølge National Institute on Drug Abuse (NIDA) har Californien, som både har indført lempelig lovgivning, hvad angår cannabis til medicinsk brug og som nydelsesmiddel, registreret eskalerende misbrugsproblemer og et stort behov for behandling af misbrugerne.

Der er ikke nogen rationel grund til at tro, at cannabis kan erstatte morfika i nævneværdigt omfang – det vil snarere blive et supplement – og i løbet af en årrække vil antallet af cannabis- og blandingsmisbrugere sandsynligvis øges i Danmark.

Jo mere udbredt, des større risiko

Meget tyder på, at tilgængeligheden af et stof med et vist misbrugspotentiale er en afgørende faktor for udvikling af misbrugets omfang: I dette tilfælde kan et udbredt rekreativt forbrug/misbrug kombineret med et behandlingstilbud til

sårbare patienter øge antallet af misbrugere eksplosivt.

Israel har af fortalene for medicinsk cannabis været fremhævet som det forjættede land, da man i 1999 indførte en lovgivning, der på mange måder kan sidestilles med den nye danske lovgivning.

En nyere undersøgelse fra to store smerteklinikker i Israel viser, at omkring ti pct. af medicinsk behandlede kroniske smertepatienter har udviklet afhængighed af cannabisprodukter.

Vi har i forvejen betydelige misbrugsproblemer i Danmark. Udover det illegale misbrug er alkoholisme udtalt og omfatter ca. 150.000 danskere.

Vi har ca. 170.000 kroniske smertepatienter i morfika-behandling, hvoraf ca. en femtedel estimeres at være fysisk og psykisk afhængige og en endnu større del er i irrelevant behandling, som de ikke kan bringes ud af på grund af fysisk afhængighed.

Et ukendt antal mennesker er afhængige af sovemedicin og ofte en kombination af sovemedicin og morfika.

Mange afhængige danskere

Der er således en betydelig del af danskere i den arbejdsduelige alder, som er afhængige og som har ringe livskvalitet og udtalt sygelighed.

Naturligvis er der patienter, der kan have gavn af cannabis og naturligvis er der patienter, der kan blive afhængige af cannabis og opleve bivirkninger. Desværre er rationelle, evidensbaserede videnskabelige argumenter og vurderinger druknet i »fake news«-strømmen - og desværre er misinformationen ikke blevet mindre af, at læger bidrager til den.

Medicinsk cannabis har tiltrukket sig uforholdsmæssigt megen opmærksomhed, som i et ressourceknapt sundhedsvæsen går fra andre mere perspektivrige projekter og opgaver.

Det er yderst tvivlsomt, om den nye lovgivning på lidt længere sigt medfører mindre sygelighed og bedre lindring for vores patienter. Vi venter nu spændt på at se, hvordan landet ligger, når hashtågerne begynder at lette ...

Bodil Abild Jespersen er overlæge, MPG, Enhed for lindrende behandling, Kræftafdelingen, Aarhus Universitetshospital, og Per Sjøgren er professor, overlæge, dr.med., Onkologisk klinik, Rigshospitalet.

TOPHISTORIER

Toppolitikere frygter overvågning fra Rusland: »Det er en trussel, der bør tages alvorligt«

FOR ABONNENTER

Katastrofen truer: »Folketinget vil få svært ved at lave et lovindgreb, som kan accepteres hos begge parter«

FOR ABONNENTER

Comey optrapper krigen: Trump er »moralsk uegnet« som præsident og behandler kvinder som »kød«

Professor: Dem, der beskyldes for at afvikle velfærdsstaten, burde hyldes

FOR ABONNENTER

MEST LÆSTE

Professor: Dem, der beskyldes for at afvikle velfærdsstaten, burde hyldes

FOR ABONNENTER

Katastrofen truer: »Folketinget vil få svært ved at lave et lovindgreb, som kan accepteres hos begge parter«

FOR ABONNENTER

Danskerne deler fake news og er klar til at omstyrte samfundet: »Nogle mænd vil bare se verden brænde«

FOR ABONNENTER

Følg Berlingske:

BUSINESS TOPHISTORIER

BUSINESS.DK

**Bolander slog tre rivaler ud med ét smæk:
Nu opgiver oprørere at vælte Coop-topchef**

FOR ABONNENTER

BUSINESS.DK

**Økonomien bremser: Centralbanker
understøtter aktier**

BUSINESS.DK

Bolander vinder skæbnevalg

BUSINESS.DK

Lavtlønnede sparer langt mere op

SENESTE NYT

[FLERE NYHEDER >](#)

BUSINESS.DK

USA er på vej med nye sanktioner mod Rusland

© 22 minutter siden

6:35 Skat henter en milliard kroners gæld fra borgere

6:32 NRK overrasker med ny Skam-lignende ungdomsserie

6:23 Økonomien bremser: Centralbanker understøtter aktier

6:15 Lavtlønnede sparer langt mere op

5:58 Comey optrapper krigen: Trump er »moralisk uegnet« som præsident og behandler kvinder som »kød«

VI ANBEFALER

De voksede op i konservative, etnisk danske parallelsamfund og havde ingen kontakt med det almene Danmark: »Vi levede af at kontrollere os selv og hinanden«

FOR ABONNENTER

Danskere deler fake news og er klar til at omstyrte samfundet: »Nogle mænd vil bare se verden brænde« | FOR ABONNENTER

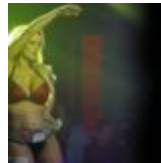

Er Rusland »det nye Iran?«: Nu begynder USAs sanktioner at gøre rigtig ondt

| FOR ABONNENTER

»Folk tror, at du bare er en idiot med lyst hår og store bryster...« | FOR ABONNENTER

ANDRE LÆSER OGSÅ: Tag quizzen: Har du paratviden nok til a...

